

Az uralom visszaállítása

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1:26-28; 2:15; 2Mózes 20:1-17;
Zsoltár 8:4-9; Róma 1:25; 8:20-22; 2Thesszalонika 3:10

„Akkor ezt mondta Isten: Teremtsünk embert a magunk képére és hasonlóságára. Uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon, mind az egész földön és a földön csúszó-mászó mindenféle állaton” (1Móz 1:26, ÚRK).

A bűneset következtében őszüleink nem csupán az eredeti istenképűségüket veszítették el, hanem még mást is.

„A bűn miatt nemcsak az ember, hanem a föld is a gonosz uralma alá került, de Isten majd helyreállítja a megváltás terve révén. Amikor az Úr megteremtette Ádámot, uralmat adott neki a föld felett. Ám az ember meghajolt a kísértés alatt, így Sátán vette át a hatalmat felette. Ádám uralma átszállt legyőzőjére, ezért lett Sátán *»e világ istene«* (2Kor 4:4, ÚRK). Elbitorolta az eredetileg Ádámnak adott uralmat a föld felett. Krisztus azonban áldozatával megfizette a bűn árát, amivel nemcsak az embert mentheti meg, hanem elveszett uralmát is visszaadja neki. Mindazt, amit az első Ádám elveszített, a második Ádám visszaszerzi” (Ellen G. White cikke, *Signs of the Times*. 1908. november 4.).

Nem kérdés, hogy az emberiség sokat veszített a bűneset miatt, így a föld feletti kezdeti uralmát is. Mi volt az elveszített uralom? Ma az „uralom” szó többnyire negatív töltetű, viszont akkor, az Édenben egyáltalán nem ez volt a helyzet. Mit jelentett akkor, amikor Isten az emberre bízta a föld feletti uralmat? És mit tehet az egyház azért, hogy segítsen az embereknek visszaszerzni legalább részben azt, ami az Édenben elveszett Ádám és Éva tragikus bukása miatt?

URALOMRA TEREMTVE

Mostanában írta valaki a következőt egy önmagát ateistának valló barátjánóról, aki néha „felébred az éjszaka közepén, és egy sor nehéz kérdés aggasztja: »Valóban véletlen kozmikus robbanás következtében alakult volna ki a világunk? Hogyan lehet az, hogy az egész világegyetem létezése és benne a mi életünk mögött nem áll semmiféle terv, nagyobb ívű szándék? Elképzelhető, hogy semmit nem számít, teljességgel értelmetlen minden élet – köztük az enyém, a férjemé és a két gyermekem? Tényleg nincs értelme és célja az életnek?»

Az első bűneset után az emberiség igen sokat veszített. A bűn történelme jól bemutatja, hogy nemcsak Istentől idegenedtünk el, hanem egymástól is. Sőt a földdel való kapcsolatunk is megváltozott. Amint az iménti történet kínzó kérdései is mutatják, mi is küzdünk azzal, hogy tisztában legyünk vele, kik vagyunk, mi az életünk célja. E problémákat sokak esetében még csak súlyosbítja az az általános nézet, hogy a létezésünk csupán a véletlennek köszönhető, nem épült a Teremtő Isten korábbi tervébe, szándékába.

Milyen tanítás rejlik a következő igékben az emberiség teremtése mögött meghúzódó szándékokra vonatkozóan: 1Móz 1:26-28; Zsolt 8:4-9; Ézs 43:6-7? Mit jelent az, hogy „dicsőségemre teremtetem” (Ézs 43:7)? Milyen kapcsolat van Isten dicsősége és az uralom között?

Amint Mózes első könyvében láthatjuk, noha Istennek lehetett még más oka is Ádám és Éva megteremtésére, annyi mindenképpen biztos, hogy a föld feletti uralomra alkotta meg őket (1Móz 1:26-28). Az Úr terve szerint az első emberpárnak együtt, Isten képét tükrözve kellett volna olyan csatornát biztosítania, amelyen keresztül a Mindenható, a dicsőséges Isten (Jel 1:5-6) táplálja, gondozza és irányítja földi teremtményeit. Ki tudja, hogyan mutatkozott volna meg Isten dicsősége rajtuk és a föld feletti uralmuk által, ha nem üti fel fejét a bűn? Most azonban, ha hiszünk Jézusban, átadjuk életünket neki, engedelmeskedünk és együttműködünk vele, Dáviddal együtt mi is elmondhatjuk: „Beteljesíti rám vonatkozó szándékát az Úr” (Zsolt 138:8, egy angol bibliafordítás nyomán). Bizalomra és öröme ad okot, ha tudjuk, hogy Istennek terve van mindannyiunkkal, főleg akkor, ha elfogadjuk akaratát, és így terve valóra válhat bennünk.

Mit felelnénk, ha valaki megkérdezné: „Keresztényként mi az életed célja?” Válaszunkat indokoljuk is meg!

AZ URALOM MINT KIVÁLTSÁG

Milyen „uralmat” gyakoroltak volna az emberek a föld felett 1Móz 1:26-28 értelmében?

A héberben az *uralom* szó megfelelője a *rádáh*, ami az uralom gyakorlására való jogot, ill. annak felelősségét is magában foglalja. Ebben az összefüggésben arra utal, hogy az erőviszonyoknak és a hatalomnak van egy bizonyos hierarchiája, amiből következően az emberiség a természet világa többi része felett áll. A *rádáh* ige az Ószövetségben másutt önmagában nem határozza meg, hogyan kell az uralmat gyakorolni (játékony vagy kártékony módon), viszont a bűntelen, el nem bukott teremtett világ összefüggése arra mutat, hogy Isten jóindulatú uralkodást tervezett.

Hasonló következtetésre juthatunk azzal kapcsolatban is, hogy az embernek uralma/birodalma alá kellett hajtania a földet (1Móz 1:28). A héber *kábas* igei alakja szintén hierarchikus kapcsolatot mutat, amely szerint az ember a föld fölött áll, és Isten hatalmat, uralmat adott neki fölötte. Az Ószövetség többi részében a *kábas* ige még annál is erőteljesebb, mint a *rádáh*, és az alávetés, leigázás cselekményét érzékelteti, mint amikor valakit alárendelt helyzetbe hoznak (4Móz 32:22, 29; Neh 5:5; Eszt 7:8; Jer 34:11, 16). Több itt felsorolt esetben nyilvánvaló, hogy emberek visszaéltek erejükkel, ami miatt Isten kifejezte nemtetszését. Viszont ismét csak figyelembe kell venni a teremtés történetének szövegösszefüggését: Isten a bűntelen emberpárt a saját képére alkotta meg, hogy igazgassák a földet. Ebből következően csak a Teremtő nevében, a teremtett világ számára játékos *szolgálatként* lehetett értelmezni a föld birodalmuk alá hajtását, semmiképp sem jelenthetett kizsigerelést. Az uralom fogalmának újabb dimenziójával találkozunk 1Móz 2:15 versében. Isten azért helyezte Ádámot a kertbe, hogy művelje (*abad* – megmunkál, szolgál) és őrizze (*sámar* – megőrizz, törődik vele, védelmez, megfigyel, fenntart). Mindezt észben tartva felfedezzük, hogy az uralkodás gondoskodó, szeretetteljes sáfarkodást, igazgatást jelent. Az első emberpárnak az Istennel való kapcsolata viszonylatában megvolt minden forrása és joga uralma gyakorlásához, ami Istennek a teremtményei iránti szeretetét tükrözte volna.

Noha az *uralom* szónak ma negatív töltete lehet és gyakran van is, bizonyosan nem így volt akkor, amikor először fordult elő a bibliai történetben. Ennek a szónak a bűneset előtti alkalmazását vizsgálva milyen elveket találunk, amelyeket vonatkoztathatunk arra is, hogy mi vagy ki fölött gyakorlunk „uralmat”?

KORLÁTOK

Isten uralmat adott az embernek „*az egész földön*” (1Móz 1:26). Azt jelentené ez, hogy korlátlan uralmat kapott? A bibliai történelem arra utal, hogy ez az uralom (ami „sáfárságként” is értelmezhető) mindenképpen korlátozott.

Isten elmondta például Ádámnak, hogy a jó és gonosz tudásának fája a határon kívül esik (lásd 1Móz 2:15-17). Az első bűn tehát a sáfársággal kapcsolatos. Ádám és Éva átlépett az Isten által nekik szabott határokon, aminek következtében a teremtett világ még most is szenved (lásd Róm 8:20-22).

Milyen korlátokat szabott meg Isten nekünk a törvényben (2Móz 20:1-17)? Mit mond a törvény az ember uralmának korlátairól?

Az emberi történelem során (pl. 2Mózes 1-14. fejezeteiben a fáraó, Máté 2. fejezetében Heródes), egészen az idők végéig (lásd Jelenések 13. fejezete) a Sátán által vezérelt, uralomra törő emberek hírhedtek arról, hogy olyasmi fölöött próbáltak uralkodni, amihez nem volt jogcímük. Sátán példáját követték, aki magához ragadta a hatalmat, hogy „*e világ fejedelme*” (Jn 12:31) legyen. Az uralom torzulása, kisiklása az elnyomó uralom.

Másrészt viszont vannak olyanok is, akik visszautasítják az uralmat afölött, ami fölött pedig uralkodniuk kellene (lásd Mt 25:14-30; Lk 19:12-27).

A bűn miatt ugyan az ember elveszítette a teremtéskor nyert uralma egy bizonyos szintjét, de az eredeti uralom mégsem lett egészen oda. Még bőven van, ami mostani felelősségünk határain belül maradt: pl. a saját életünkben az önuralom gyakorlása, amit Krisztus tesz lehetővé (lásd 1Kor 9:25-27; Gal 5:22-23), a föld és az élővilág, valamint minden egyéb gondozása, amit Istentől kaptunk (lásd Mt 25:14-30; Jak 1:17). Fontos, hogy keresztényként tisztában legyünk a korlátainkkal és hűséges sáfárként munkálkodjunk a kereteinken belül.

Milyen konkrét határvonalakat kell tiszteletben tartanunk pl. a családdunkkal, barátainkkal, munkatársainkkal kapcsolatban? Mely elvek segíthetnek felismerni a különböző határvonalakat (lásd pl. Mt 7:1, 12)?

A FÖLD GONDOZÁSA

„Fogta az ÚR Isten az embert, és az Éden kertjébe helyezte, hogy művelje és őrizze azt” (1Móz 2:15, ÚRK). Vajon találunk olyan elveket ebben a versben, amelyek meghatározzák, hogyan kell megfelelően viszonyulni bolygónkhoz?

Még a bűneset előtt Isten a sáfárság feladatát ruházta Ádámra és Évára minden felett, amit a gondjaikra bízott. Fennhatóságuk alá tartozott az összes élőlény – legyen állat vagy növény. Attól fogva azonban, hogy elkövelték a bűnt, mintha az egész teremtett világ lázadna az ember ellen, ugyanolyan mértékben, mint ahogy az ember lázad Istennel szemben. Azóta érezzük gyengeségünket a természet erőihez képest (gondoljunk pl. az időjárásra, a földművelésre, az állatvilágra).

„Az alacsonyabb rendű teremtmények között Ádám királyként állott, és ameddig hű volt Istenhez, az egész teremtett világ elismerte uralmát. Amikor megrontotta a törvényt, elvesztette uralmát. A lázadás szelleme, amelyet ő bocsátott be a földre, kiterjedt az állatvilágra is. Így nemcsak az ember élete, hanem az állatok természete, a mezők füve, sőt még a belélegzett levegő is, mind a gonosz tudásának szomorú tanításáról beszélt” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó, 21. o.).

Azóta is pusztítanak természeti katasztrófák, a föld ökoszisztémája pedig egyre inkább felborul, bizonyos helyeken még fokozottabban. Az emberiség viszont óriási erőfeszítéseket tesz a védekezés érdekében a technológia és az ipar felhasználásával, noha időnként ugyanaz a technológia hatalmas károkat is okoz bolygónknak. A környezetvédelem erkölcsi, etikai és teológiai kérdés is, főként azért, mert a föld kizsigerezése emberek tömegeinek hatalmas nehézségeket okoz.

„A hetednapi adventisták egyszerű, egészséges életstílust hirdetnek, amelynek értelmében az ember nem lép a mértéktelen fogyasztás, javak szerzése és hulladéktermelés taposómalmába. A teremtett világ tiszteletére szólítjuk fel az embereket, mint ahogy a föld erőforrásainak mérsékelt felhasználására, az egyéni szükségletek újragondolására és a teremtett élet méltóságának újbóli megerősítésére” (A *Hetednapi Adventista Egyház hivatalos állásfoglalása a környezetvédelemről*, 1995.).

Hogyan lehet kiegyensúlyozott a földhöz való viszonyulásunk? Egyrészt igyekszünk Istentől kapott otthonunk jó sáfárai lenni, másrészt óvakodunk attól, hogy a földet és a környezet világát istenítsük, imádjuk. Milyen figyelmeztetést találunk Róm 1:25 versében ezzel kapcsolatban?

július 7.

AZ „URALOM” HELYREÁLLÍTÁSA

A bűneset következtében rengeteget veszített az emberiség, így a teremtett világ feletti uralmat is, ami Édenben az első emberpárnak még kiváltsága volt. Krisztus azért jött a földre, hogy visszaadja, ami elveszett. Krisztus áldozata által Isten bennünket is hív, hogy forduljunk az emberekhez, segítsünk nekik visszanyerni Krisztusban azt, amit nekünk adott. Ez a folyamat ugyan nem lesz teljes Jézus második adventjéig, de már most is sokat tehetünk, segíthetünk a szükségben lévőknek, az elveszetteknek, akiket a világban elnyomnak. Isten felhasználhat arra, hogy már most elkezdődjön a helyreállítás, miközben aktív segítséget nyújtunk az embereknek.

Hogyan segíthetünk az embereknek a bűn miatt elveszett „uralom” visszaszerzésében? Mit mondanak erről az alábbi szövegek?

5Móz 15:7-12 _____

Ézs 58:7 _____

Lk 14:12-14 _____

2Thesz 3:10 _____

Jak 1:27 _____

1Pt 3:15 _____

Egyházi testületként igencsak sokat tehetünk, sokat is kell tennünk, hiszen Isten arra hívott el, hogy a szükségben lévőknek segítő kezet nyújtsunk. Időnként egészen alapvető dolgok hiányoznak, pl. ételt, ruhát vagy szállást kell adni annak, akinek *sürgősen* szüksége van rá. Valóban fontos könnyíteni a bajban lévők helyzetén, de ezen túlmenően más is kell ahhoz, hogy segítsünk az embereknek visszaszerezni az életük feletti uralmat. Álljunk mindig készen számot adni a bennünk lévő reménységről, amikor és ahol viszont módunkban áll, a fizikai szükségleteket is enyhítsük, miközben a jobb élet felé vezető útra mutatunk. Természetesen minden helyzet más, mint ahogy az igények is különbözőek, de Isten mindannyiunkat arra hívott, hogy a környezetünkben világítsunk, a reménység és gyógyulás forrásai legyünk. Ez lényeges része annak, hogy bizonyosságot adjunk a szerető, megváltó Istenről, akit szolgálunk. Az Úrtól kapott erővel tegyünk meg mindent, amit csak tudunk, hogy a világosság és reménység sugaraiaként éljünk. Keresztényként nem elégedhetünk meg kevesebbrel. Szolgálatunkat betöltve megláttatjuk az emberekkel, hogy milyen Isten. A fizikai szükségletekről gondoskodva utat készítünk a Szentléleknek, hogy hatni tudjon a szívekre. Ezt tette Jézus és bennünket is hasonló munkára hívott el.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó, „Fegyelmzés” c. fejezetből, 284-288. o.

Nehéz ma, a mi szemszögünkökből, a mélyen bűnbe süllyedt világból nézve elképzelni, hogy mi mindent veszítettünk el a bűneset miatt. Csak a kegyetlen világot ismerjük, és ha nem lenne Isten Igéje, ami bemutatja a kezdeteket, a világét és a bűn, a halál, meg a gonoszság eredetét, akkor ezt egyszerűen természetesnek, az élet részének vennénk. Viszont a bűneset története rávilágít, hogy mindennek nem kellett volna így lennie. *Mózes első könyvéből* megtudjuk, hogy Ádámnak és Évának uralkodnia kellett volna a földön, viszont közvetlenül a bűneset után a világgal való kapcsolatuk hirtelen megváltozott, mivel ők maguk megváltoztak, mint ahogy a fizikai világ is. Hirtelen odalett addigi uralmuk, a következmények pedig gigászi méretűre nőttek. „A tövis és a bogáncs (1Móz 3:17-18), az özönvíz után megváltozott körülmények (1Móz 7:12), a sivatag és a pusztaság, a föld sóvárgó várakozása a szabadításra (Róm 8:19-22) olyan bibliai képek, amelyek érzékeltetik a bűn hatását a világban” (*Handbook of Seventh-day Adventist Theology*. Hagerstown, Md., Review and Herald Publishing Association, 12. köt., 254. o.). Hálásak lehetünk a megváltási tervért, amely által Isten visszaad mindent, ami elveszett, és ami a múltnál és jelennél összehasonlíthatatlanul jobb jövő ígérését kínálja fel!

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. A következő igehelyek közvetlen szövegösszefüggése a szó szoros értelmében nem kapcsolódik a környezetvédelem témakörének mai értelmezéséhez. Viszont milyen elveket találunk bennük arra vonatkozóan, hogy miért kell jó sáfárként vigyáznunk földünkre? 2Móz 23:10-12; 5Móz 11:11-12; 20:19-20
2. Hogyan dönthető el, hogy mikor lépi át valaki a természetvédelem (jó sáfárság) és a természet bálványozása közötti határvonalat?
3. Gondoljunk a természetre mostani állapotában! Inkább barát vagy ellenség? Mivel indokolhatjuk a válaszukat?
4. Beszélgezzünk még a vasárnapi rész végén feltett kérdésről, az emberi élet értelméről és céljáról! Mit felelnénk, ha valaki ezt a kérdést szegezné nekünk? Mennyiben kell különböznie a válaszuknak egy olyan emberétől, aki nem hisz Istenben, sem a megváltásban?
5. Hogyan állíthatjuk vissza az *uralom* szó eredeti jelentését? Miért volt kezdetben jó az uralom? Hogyan gyakorolható ma is pozitív módon?

KIS SZABÓ JUDIT: ÁDÁMOK ÉS ÉVÁK

1. Még érzem a virágok bóditó illatát,
gyümölcsök izei itt pihennek nyelvemen,
a fülemben zszibongó állatok hangjai,
a kert szépsége néha felszejlik belőlem.
2. Bársonyos fű suhant a talpam alatt,
járásom könnyed volt és nesztelen,
vonásaim nem fedték el rongyok,
testem mégsem látta, hogy meztelen.
3. Kelő napsugár cirógatva ébresztett,
egymás karjában köszöntöttük a napot,
leginkább a hűvös alkonyatot vártuk,
mert megjelent szentséges lényed, a Vagyok.
4. Azt mondtad: „Minden igen jó.”
Aztán nekünk adtat ajándékba,
minden részletével, ingyen.
De mi odadobtuk kárhozatba.
5. Ma, Ádám és Éva leszármazottjaként,
édenünk kitágult, magunk építettük,
arcunkon hűvös közönnyel élünk benne,
itt, mindent szabad – „Élj a mának!” – elértük.
6. Reggelenként időt legyőzni ébredünk,
futunk, közben megbántásban leljük kedvünk,
a Nap ismét haragot cipelve nyugszik,
csodálkozunk, nem sikerül magot vetnünk.
7. Mint „titkoknak tudói”, mily nagyokká lettünk,
ha éntünket nem győzzük le, semmit sem tettünk.
Szemeinkkel bár nézünk, ám mégsem látunk,
füleinkkel bár hallunk, ám mégsem értünk.
8. Emelt fővel járhatnánk, helyette
bűnök súlya görbiti gerincünk,
a másik szeme tükrébe nézve
a saját glóriánkat keressük.
9. Akkor, lopva ettük a tiltott gyümölcsöt,
most, ingyen sem kérjük az Élet Kenyerét,
ezzel sokat veszített az emberiség,
holdkóros álomban nyugodva élünk rég,
10. a mocsok, a fertő, a közöny mind rakódik ránk,
rég eljátszottuk, a megígért hófehér ruhánk.
Rideg sötétségben és szmogban áztatjuk lelkünk,
lúktető véráramunkban torz az istenképünk.
11. Embernek maradni az embertelenségben,
e legfőbb rendeltetés az agyamba szögel.